

ÖLDÜREN ÖPÜCÜK

1933

Hüseyin Rahmi Gürpınar 1864-1944

Öyküler

ÖLDÜREN ÖPÜCÜK
NASIL DOLANDIRICI OLDUM
EŞEKLERİN DİLİNDEN ANLAYAN UZMAN
İMRENİLECEK BİR ÖLÜM
KANLI ELDİVEN
KÖŞEYE ÇEKİLMİŞ RAHİP
SERVET VE AHRET
HALKIN SAFLIĞI
TEMİZLİK MERAKLISI
İSTANBUL'UN ESİRLİĞİ GÜNLERİNDEN BİR ANI

ÖLDÜREN ÖPÜCÜK

KİŞİLER

Nefi Bey Dört yıllık evlidir ve bir çocuğu vardır. İç güveysi olarak yaşamaktadır. Karısına karşı zaman zaman sadakatsiz davranışları olmaktadır.

Nefi Bey'in karısı Ailesi oldukça zengindir. Çok kıskançtır ve kocasına çok düşkündür.

Saffet Nefi bey ve karısının evinde hizmetçilik yapmaktadır. Yirmi yaşın altında, çok güzel bir genç kızdır.

ÖYKÜ

Nefi Bey'in evliliği Nefi ve Bey ve karısı, evlenmelerinin dördüncü yılında, birbirlerini sevdiklerini düşünerek evliliklerini devam ettirmektedirler. Elbette evliliklerinin ilk yılları gibi duygularının yoğun olduğu bir dönem değildir. Nefi Bey, ilk yıllarda hissettiği duyguların yerini daha yıpranmış ve daha az coşkulu duygularını aldığı görünce hayal kırıklığına uğramıştır. Kendini doyuma ulaşmış hissederken nasıl bir ömür boyu kocalık yapabileceği konusunda endişelidir. Görünüşte her şeyi tamdır. Kendisini seven iyi bir eş, iyi maddi imkânlar, bir çocuk... Fakat Nefi Bey hayatta hiçbir şeyin değişmez olmadığını biliyor, kendine yeni duygular, eğlenceler arıyordu.

Nefi Bey'in sadakatsizlikleri Çok kıskanç olan karısı, kendinden önceki kadınların geleneklerini sürdürerek eve hiçbir şekilde genç, güzel hizmetçi almamaktadır. Evin işlerini, neredeyse kendilerine bakamayacak kadar yıpranmış yaşlı veya çirkin kadınlar görmektedir. Bu durum Nefi Bey'i daha çok kızdırır. Böyle bir niyeti olan erkeği bu şekilde yola getirilemeyeceğini düşünür. Karısının inadına ev dışındaki hayatında onu sürekli aldatır ve karısı da hiçbir şey anlamaz.

Yeni hizmetçiler Nefi Bey'in eşi çalışanların huysuzluklarına, geçimsizliklerine ve yavaşlıklarına daha fazla katlanamaz. Ev doğru dürüst temizlenemiyor, ihtiyaçları tam olarak karşılanamıyordu. Eve güçlü, genç üç hizmetçi alınır. Eskilerden bir kaç da işten çıkarılır. Fakat evin beyleri bu genç hizmetçileri hiç göremez. Onları yaşam alanlarına sokmazlar. Nefi Bey, yeni gelen hizmetçilerin sadece adlarını duymuştur. Saffet, Nedime, Dilnuz... Hatta karısı Saffet hakkında, kocasının yanında övgü dolu sözler bile söyleyerek, kendisinden beklenmeyen yorumlar yapmıştır. Fakat yaşından ve nasıl görüldüğünden hiç bahsetmemiştir.

Çamaşır günü olanlar Nefi Bey, Saffet'i çok merak ettiğinden, karısının evde olmadığı bir gün tül perdenin arkasından aşağıyı gözetlemeye başlar. O gün çamaşır günüdür. Aşağıdan çamaşırın içi görünmese de, çamaşırın asıldığı yer görünüyordur. Nefi Bey, kendisini kontrol eden yaşlı hizmetçinin yokluğunu fırsat bilerek gözlerini oradan ayırmaz. Biraz sonra genç bir hizmetçi çamaşır asmaya gelir. Kırmızı saçlı bir genç kızdır. Nefi Bey, kadınlarda kırmızı saçtan hoşlanmadığından, genç kız ilgisini çekmez. Ama az sonra aynı yerde Saffet görünür. Kızıl saçlı kız ona seslenirken adını

duymuştur. Saffet çamaşır yıkadığı için kolsuz, kısa bir elbise ile çamaşır asmaya gelir. Nefi Bey'in rüyasında bile görmediği güzelliktedir. Güzelliğine vurulur ve ne yapacağını bilemez. Pencerenin önünden de çekilemez. Ansızın ona kendini fark ettirme isteğiyle dolar ve tülü çeker. Mendilini gözlerine götürerek bir ağlama işareti yapar. Saffet onunla göz göze gelince şaşırır. Çıplak kollarını örtmeye çalışır. Çamaşırını bırakarak kaçır. Nefi Bey pişman olur. Patavatsızlık yaptığını anlar. Saffet'in olanları başkalarına anlatacağını düşündüğünden endişelenmeye başlamıştır.

Nefi Bey'in endişeleri Nefi Bey karısını korkuyla bekler. Karısı gelince onda bir farklılık olmadığını sezer ama ilk izlenimlerine güvenemez. Olanları duyarsa onu mahvedeceğini biliyordur. Temkinli durmaya devam etse de gece olduğunda, birkaç gün geçtiğinde bile bir değişiklik olmaz. Nefi Bey, Saffet'in olanları kimseye anlatmadığına kanaat getirir. Bunun nedenini merak etmeye başlar. İlgisini ona göstermesinin karşılığının ne olduğunu öğrenmek için çıldırıyordur. Fakat aynı evde yaşamalarına rağmen onu bir türlü göremiyordur.

Salgın hastalık Kış başında bütün ev hasta olur. Bu salgın hastalıktan bir tek Saffet etkilenmemiştir. Ortada bir tek o geziyor, herkese yetismeye çalışıyordu. Nefi Bey ve karısı, karşı karşıya karyolalarda kalıyorlardı. Karısı bir süre Saffet'i odaya sokmamak için hem kocasının hem kendi ihtiyaçlarını görmeye çalışır. Ama hastalık artınca mecburen Saffet'in bakımına razı olur. Nefi Bey, ateşler içindeyken odada Saffet'in dolaştığını görür. Onu gördükçe duyguları coşuyor, içindeki ateş artıyordu. Hastalıktan kurtulmak istemiyor, karısının ise hiç uyanmadan hasta şekilde yatması için dua ediyordu.

Nefi Bey ve Saffet'in yakınlaşması Bey'in hastalığının ateşi ile beraber Saffet'e hissettiği duygular, Nefi Bey'in olmadık davranışlar yapmasına neden olur. Saffet, ona ilaç getirdiğinde kızı aşıyıymış gibi hitaplarda bulunur. Hatta kızın konuşmalarından, uyku halindeyken sayıkladığını da öğrenir. Fakat neler söylediğini bilemez. Yine de hastalığın etkisiyle aşkını ilan etmiş olma ihtimali onu mutlu eder. Ertesi gün Saffet, ilacını vermek için Nefi bey'in başucuna gelir. Diğer elinde de bir bardak su vardır. Nefi Bey, kız yaklaşınca onu yatağa, kendine doğru çeker. Genç kız bu ani kucaklamadan kurtulmak isterken bardaktaki suyun bir kısmı aralarına dökülür. Bu sırada ufak bir sarsıntıyla Nefi Bey'in döşegine düşer. Nefi Bey, dudak kenarındaki benden ilk öpücüğünü alır. Saffet, eşinin uyanacağını söyleyerek toparlanmaya çalışır. Gerçekten karısı nöbet geçirdiği sırada inim inim iki kere inler.

Saffet hastalanır Saffet, Nefi Bey'in elinden kurtulur. O sırada karısı uyanır ve bir sarsıntı duyduğunu, ne olduğunu sorar. Kocasını ateşten olduğunu söyler. Kadın, kızın üstünün ıslanmış olduğunu görür ve sakarlık yaptığı için onu azarlar. O gece Nefi Bey'in ateşi hafifler. Saffet'in hayali ile tüm zamanını geçirir. Ertesi gün heyecanla ilaç saati bekler ve karısının o an uykuda olması için dua eder. Fakat ilaç için odaya yaşlı hizmetçi gelir. Nefi Bey, huysuzluk eder ama asıl nedenini açık vermez. Saffet hasta olmuştur, ateşlenmiştir. Bu sebeple artık onlara bakamayacaktır.

Nefi Bey ve karısı yüzleşir Nefi Bey, kızı kendisinin hasta ettiğini düşünür ve üzülür. Ertesi gün karı koca daha iyi olur. Fakat karısının ilgisi, yakınlığı Nefi Bey'i iyice bunaltır. Akıllı Saffet'tedir. Onun aşkının ateşiyle döşekten çıkmaz, bütün gün yatar. Karısı ona ilaç getirir ama içmez. Karısı, ya ilaç içmesini ya da hasta değilse kalkmasını söyler. Nefi Bey huysuzluk etmeye devam edince de kendini tutamaz ve öfkeyle söylenmeye başlar. Saffet'i boşuna beklememesini, doktorların her an ölebileceğini söylediğini anlatır. Saffet, hastalığının en şiddetli zamanlarında Nefi Bey'in adını sayıklıyordu. Nefi Bey, duydukları karşısında kendini tutamaz. Gözyaşları istemsizce gözlerinden süzülür. Karısı konuşmaya devam eder. Kızı öpmek için karyolasına çektiği gün olanları görmüştür fakat görmemiş gibi yapmıştır. Ses çıkarırsa, kızın yanında onu tersleyeceğini bildiğinden dayanmaya çalışmıştır. Karısı artık, güzel genç hizmetçileri erkeklerin yanlarına çıkarmama konusundaki adetlerinin ne kadar doğru olduğunun da altını çizerek kocasına haklılığını kanıtlamış olur.

Saffet'in son isteği Nefi Bey, bu sözleri hakim karşısındaki suçlu gibi dinlerken hizmetçi kadın içeri girer. Saffet ölmek üzeredir ve hanımdan helallik almak istiyordur. Bu konuda yalvarıyordu. Hanım ise asla hakkını helal etmeyeceğini, hesabı diğer tarafta vermesi gerektiğini söyler. Hizmetçi kadın günahı ne kadar büyük olursa olsun böyle bir durumda bağışlamasını ister. Ama Nefi Bey'in karısı karardır. Nefi Bey de karısına yalvarır. Böyle durumlarda kanlı bıçaklı kavgalı olanların bile düşmanlıklarını sildiğini söyler. Karısı bir an duraksasa da yine sözünden dönmez. Nefi Bey, kızın masum olduğunu, onu bu duruma kendisinin düşürdüğünü söyleyerek, diğer dünyaya onu utanır halde göndermeyeceğini, imam çağırıp ona nikâh kıyacağını söyler. Odadan çıkar gider.

Saffet'in ölümü Saffet'in yanına gittiklerinde ise çok geçtir. Kız ölmüştür. Ölünün yüzünden çarşafı çektiğinde ona helal olmadığını söylerler. Nefi Bey, Allah huzurunda karısı olduğunu söyleyerek

kimseyi dinlemez. Saffet'in başına giderek, ölümünden kendisi sorumlu olduğu için ölümü geri almak ister. Kızı dudaklarından öper. Nefi Bey cesedin üzerine kendisinden geçer, karısı da olanları görüp bayılır.

Olaylar unutulur Aradan zaman geçmiştir. Nefi Bey ve karısı hala evlidir. Zaman karı koca arasındaki kusurları, düşmanlığı zamanla silmiştir. Şimdi birbirlerine düşkün, şefkatli ve sadık şekilde yaşamaktadırlar. Nefi Bey, gençlere nasihat vererek, gençlik dönemlerinde havailiklerinden dolayı bozmuş eşler varsa barışmalarını ve onlardan ders almalarını öğütler.

TEMALAR

Evlilik Evlilik uzun bir yolculuktur ve ilk günlerdeki duyguların yerini farklı duygular alabilir. Öyküde, duyguların değişiminin kaçınılmaz olduğu fakat sabır gösterilip, zaman tanınırsa sorunların düzelebileceği mesajı verilmektedir.

Pişmanlık Düşüncesizce hareket etmek beraberinde telafisi olmayan olaylara yol açabilmektedir. Nefi Bey'in Saffet'e karşı olan davranışları sorumsuz ve bencil olarak değerlendirilebilir. Saffet hastalı kapmış ve vicdan azabı çekerek ölmüştür. Karısının gururu incinmiş ve büyük mutsuzluklar yaşamıştır. Nefi Bey ise pişman olup vicdan azabı çekse iş işten geçmiştir.

KARAKTER ANALİZİ

Nefi Bey (Çapkın)

Karakter Nefi Bey, karısını bir çok kez aldatmış, sadakatsiz bir kocadır. Sadece kendi duygularını önemseydiği için bencil bir yanı olduğu söylenebilir. Huysuz tabiatı vardır. İsteddiği olmayınca hırçınlaşmaktadır.

Aktivite Nefi Bey işe gitmek dışında, karısının onu çok kıskanıp kadınlardan sakınmasına sinir olarak sık sık sadakatsizlik yapmakta, karısını aldatmaktadır. Ev hayatı ise görünürde her şeyi barındırmasına rağmen onu tatmin etmemektedir. Bu sebeple arayış içindedir.

ÖRNEK ANILAR

Sadakatsiz Nefi Bey, karısının kıskançlıkla evde kurduğu düzene öfkeli. Her fırsatta onu gizlice aldatır ve bu durumdan memnun olur. "Her sadakatsizliğimde onun bu budalaca önlemlerine karşı gülerdim. Oh, diye, öç almış yüreğim bir karış yağ bağlardı."

Sadakatsiz/Düşüncesiz Nefi Bey hem sadakatsiz hem de düşüncesizdir. Sadece kendi duygularını düşünür ve Saffet'i her seferinde zor durumda bırakır. "Ansızın ona kendimi göstermek ve hele aleve düşmüş bir pervane gibi aşkına tutulmuş olduğumu anlatmak istedim. Beynimi birden bire saran bir delilikle perdeyi açtım. Mendilimi gözlerime götürerek bir ağlama işaretiyle gözüktüm."

Huysuz İlaçlarını Saffet değil de ihtiyar hizmetçi getirince çok bozulan Nefi Bey, karısını tersler. Hizmetçiye de kötü davranır. "Hiçbir şey olduğumuz yok. Hanımefendi rahatsız olacak diye döşekte bir yanımdan öbürüne dönmeyeyim mi?"

NASIL DOLANDIRICI OLDUM?

Dolandırıcı olma aşamaları Anlatıcı, dolandırıcılığa isteyerek başlamadığını söyleyerek öyküsüne başlamaktadır. Dolandırıcılığa ufak tefek borçlarla başlamıştır. İlk borcunu ise iyi niyetle ve kesin ödemek üzere almıştır. Ara sıra aldığı verememiş, alacaklılardan hakaretler işitmiştir. Mahkemelere düştükçe, bu durum ilk zamanlar onu üzmüş ve borçlarını ödemeye uğraşmıştır. Fakat elinden bir şey gelmeyince yüzüstü davranmak zorunda kalmıştır. Başlarda sıkıntı çekse de daha sonra hiç iş yapmadan başkalarının parasıyla geçinme ona tatlı gelmiştir. Kendini biraz aklamak için fazla geliri olanları ve ufak bir borsa oyunuyla milyonlar kazananları kendisiyle aynı meslekten görüyordur. Çünkü ona göre bir tarafın kazancı diğer taraftakilerin kaybedişi anlamına geliyordu. Milyonlarca insan kaybediyor ama bir kişi kazanıyordu. Kaybedecekleri kapana düşürmek içinde bin bir türlü yol vardır.

Dolandırıcılık taktikleri Bir süre sonra dolandırıcılığa alışırken üstüne başına güzel kıyafetler bulur. Tramvayda, vapurda her zaman bürosunda çok işi varmış da acele ediyormuş gibi davranmaya başlamıştır. Ama büronun nerede olduğunu kimse bilmemektedir. Her günün borsa piyasaları

defterine kayıtlıdır ve soran olursa hemen cevaplamaktadır. Zaman zaman kullandığı taktikleri vardır. Göz aşinalığı olduğu insanları ceplerinde parayla yakaladığında, alışveriş yaparken parasının yetmediğini, beş lira verilerse üstünü getireceğini söyleyerek parayla birden ortadan kaybolması bunlardan biridir. Cemiyet ve vakıflar adına sahte makbuz keserek para toplamak ise yine sık yaptığı dolandırıcılıklardan biridir.

Beyfendi takibe alınır Bir gün, defterhaneden çıkan ve üç bin lirası olan birinin peşine takılır. Adamın etrafını hemen birkaç kişi sarmış, onu kandırmak için fırsat kollamaya başlamıştır. Bu şekilde içki içmeye gitmektedirler. Anlatıcı, diğer masadan onların her konuştuğunu dinlemektedir. Birisi bir geneleve gelen taze kızlardan bahsediyordur. Kimisi beyfendiye ticaret konusunda öneride bulunuyordur. Beyfendi ise sahip olduğu üç bin lirayı bir hafta içinde elli bin yapma peşinde olduğunu söyler. Etrafındaki yan kesicilerin gözleri parlar. Söz biraz ticaret üzerine dolaştıktan sonra tütün ticareti yapmaya karar verilir.

Beyfendi kandırılır Anlatıcı, bu sırada olaya dahil olmuştur. Tütün ve bu ticarete son zamanlarda zengin olanlar konusunda çok fazla bilgiye sahip olduğunu söyler. Kendisini piyasada ve her yerde tanınmış bir ticarethanenin ajanı olarak tanıtır ve kartını verir. Beyfendi ile kaynaşır. Üç bin lirasını iki haftada yirmi beş bin, otuz bin liraya ulaştırmak için ufak bir şans oyunu bildiğine adamı inandırır. Üç yüz lira gibi ufak bir kapora karşısında Samsun'daki tanıdığına telgraf çekeceğini, tütünü tarlasından satın alabileceğini ve geri kalan parayı da tütünü teslim edince alacağını söyler... Beyfendi sarhoşlukla söylenenlere inanır ve parayı verir. Anlatıcının sonrasından haberi yoktur. Parasını elli bin yapmak isteyen adamın cebindeki bütün parayı gecenin sonunda kaybetmiş olabileceğini düşünür. Etrafındaki yan kesicilerin onun rahat bırakmayacağını biliyordur.

TEMA

Suç Öyküye göre, her insan, bulunduğu ortam ve koşullardan etkilenecek şekilde almaktadır. Gelirleri harcamalarına yetmeyenlerde bir zaman sonra kaçınılmaz olarak ya borçlu ya da dolandırıcı olacaklardır. İnsanların suça belirli nedenlerle bulaştıkları, dolandırıcılık gibi bir suçu da herkesin yapamayacağı, dolandırıcılıkta şiddetin değil tatlı dilin yöntem olarak kullanılabileceği ifade edilir. Aldatanlar, aldananlar sayesinde dolandırıcılık yapabilmektedir.

EŞEKLERİN DİLİNDEN ANLAYAN UZMAN

KİŞİLER

Bernardo Yaşı altmışı geçkindir. Milliyeti ile ilgili kimse emin değildir. O da milliyetinin karışık olduğunu söylemekte ve ayrıntıya girmemektedir. Kıyafetleri harapçadır ve görünüşüne pek önem göstermemektedir. Çok naif, zarif bir insandır.

ÖYKÜ

Bernardo hakkında Bernardo, Heybeliada'da yaşamaktadır. İnsanlar ona filozof gözüyle bakmaktadır. Arkadaşı, bazen onu sıkmamak için susar. İyi havlarda çoğu zaman çamlıkta, kimselerin olmadığı tenha köşelerde, farklı dillerde eski basım kitapları okurken görülür. Arkadaşı olan anlatıcı, ona hep merak ettiği şeyleri sorar ve ondan çok şey öğrenir.

Bernardo'nun eşeklere ilgisi Çok defa oturduğu yer, caddede müşteri bekleyen eşeklerin bekleme yerinin köşesindeki meyhane çardağının altındadır. Arkadaşı bir akşam yine Bernardo'yu setin üstünde eşek sürüsüne karşı atıştırırken görür. Bernardo, arkadaşını görür ve onu yanına çağırır. Arkadaşı, eşeklere bakarak rakı içmekten ne zevk aldığını sorar. Yeni merakının eşekçe öğrenmek olduğunu söyler. Eşek dilini çözmek için çivi yazısı gibi eski şeyleri çözmekten daha kolay olduğunu iddia eder. Bu durumla epeydir uğraştığını ve yarı yarıya çözdüğünü söyler. Arkadaşı merakla neler anladığını sorar. Eşeklerin anırdıkça birbirine sevdiğini söylediğini, diğerinin ona razı olduğunu, göz süzüşmeleri ve tepişmelerin beraberinde geldiğini anlatır. İsterse eşek dilinin alfabetini kendisine de öğretebileceğini söyleyerek şakalaşır. Sadece iki harfi vardır. A ve I... Alfabelerini zengin bulmamıştır ama müzik bilgilerine şaşırmıştır. Hep do majörlerden anırıyorlardır.

Bernardo'nun iması Sıra aralarında bulunan sıpadan bahsetmesine gelir. Çok sevimlidir, ada halkının göz bebeğidir ve Rus turistlerin ilgisini de çok çekiyordur. Annesiyle sevişmelerini ise Bernardo ilgiyle izliyordur. Burun buruna öpüşüp, koklaşıyorlardır. Bir akşam yine böyle bir an yaşamıştır. Anne eşek anırmış, diğer eşekler Bernardo'ya göre onu takdir etmek için anırmıştır.

Yavrusu ise onu taklit etmek istemiş, ama sesi doğru dürüst çıkmamıştır. Anne eşeğin yavrusunun bu durumun içlenip anırdığını, tekrar sevgi gösterileri yaptığını anlatır. Bernardo, anne eşek ve yavrunun arasında geçen diyalogu anlatmayla devam eder. Yavru eşek babasının hangi eşek olduğunu sormuş, annesi zamana kadar onu hiç aramamış babasını niye aradığını sormuştur. Yavrusuna, hizmet ettikleri insanları örnek almasını, onların bile modernleşip babaları hakkında derin derin araştırma yapmadıklarını, uygarlaştıklarını söylemiştir.

TEMA

Modernleşme Öyküde modernleşme ve uygarlaşmaya karşı gönderme söz konusudur. İnsanların modernleştikçe yozlaşmaya başladıkları ve bunu uygarlık olarak değerlendirdikleri ima edilir.

İMRENİLECEK BİR ÖLÜM

KİŞİLER

Nasih Efendi Nasih Efendi, kalem mümeyizidir. Evlidir ve çocukları vardır. Eskiden zenginken savaş zamanında ekonomik durumu oldukça kötüleşmiştir. Kalp hastasıdır. Gençliğinden beri oburluğu ile ünlüdür.

ÖYKÜ

Nasih'in ekonomik durumu Savaş, birçoklarını çok çok zengin ederken, Nasih'in ekonomik durumunu kötüleştirmiştir. Zaman değişmiş, hamallar memurlardan çok kazanır olmuştur. Özellikle Nasih Efendi'nin bakması gereken nüfus düşünülünce parası kesinlikle karınlarını doyurmaya bile yetmiyordur. Nasih Efendi, onu tanıyanlardan ve akrabalarının laflarından çekinmese hamallık yapmak isteyecek seviyeye gelmiştir.

Nasih'in hastalığı Eskiden oburluğu ve çok yemesi ile bilenen Nasih, kilolu ve geniş bir adamdır. Fakat savaş yılları önce yüzünün kırmızılığını götürüp benzini soldurmuş, sonra da oldukça zayıflamasına neden olmuştur. Oburluğu ve parasızlık bir araya gelince kendini bulgur pilavı yemeye vermiştir. Zamanla nefes darlıkları, tıkanmalar, bayılmalar, ayak şişmeleri ve elinin parmak uçlarının karıncalaşması gibi sorunları başlamıştır. Nasih, sonunda doktora gitmek zorunda kalır ve doktor kalp hastası olduğunu, yediklerine dikkat etmesi gerektiğini söyler. O ise çaresizdir. Evde midesi, bağırsakları ve kalbi bozuk olan sadece kendisi değildir. Kötü beslenmeden tüm ev halkı benzer şikâyetlere sahiptir. Evdekiler ekmek, bulgur gibi şeylerle beslenirken kendisi et, süt, yumurta, sebze yiyemeyeceğinden; ya hepsi aynı şeyi yiyecek ya da aynı anda öleceklerdir.

Açlıktan ölme korkusu Nasih'i en çok korkutan şey açlıktan ölmektir. Bunun olmaması için her şeye razıdır. Ölümünden korkmuyor ama açlıktan korkuyordur. Henüz ekonomik durumları açlıktan ölecek seviyeye gelmemiştir. İyi kötü bir şekilde karınlarını doyuruyorlardır. Bir gün bir lokantanın vitrinine seyre dalar. Eskiden yediği bin bir çeşit yemeklerin tadını unutmamıştır. İçinden camları kırıp yemekleri çamura bulamak gelir ama öfkesine hakim olur. Deli diye oradan oraya taşınmak istemez. Savaşta kimilerinin zenginliklerine zenginlik kattığını, kiminin açlıktan öldüğünü düşünür. Dünya'da kimin aç kalacağına kimin tok olacağını neyin belirlediği düşüncesi kafasında dolaşır ve adaletsizliğe isyan eder. İnsanlar aç ve tok olarak ikiye ayrılıyor ve buna kader deniliyor diye düşünür. O gün kendine söz verir ve asla açlıktan ölmeyeceğine, tok şekilde öleceğine yemin eder. En zor karar ölemeye razı olabilmektir, ona göre bunu göze aldıktan sonra insanın yapamayacağı şey yoktur.

Nasih'in planı Yavaş yavaş evine doğru gider. Çok dalgındır. Bir saat odasına kapanır. Sonra bir karar verir. En temiz elbiselerini giyer. Heyecanlar içinde yazdığı kâğıdı cebine koyar. Maksudını belli etmeden bütün çocuklarını tek tek öper ve evden çıkar. En zengin lokantalardan birine girer ve en güzel yemekleri tıknıncaya kadar yemeye karar verir. Bulgur pilavı yüzünden ölmektense bu çeşit bir ölmeyi artistik buluyordur. Çeşitli salatalar, et ve sebze yemekleri, pilav ve makarnaya varıncaya kadar hepsini, çeşit çeşit ismarlar. Yanına şampanya açtırır. Çektiği sıkıntılardan kurtulmak için kalp hastalığından yaralanmayı düşünüyordur. Yiyebildiği kadar çok yiyip kalbini sıkıştırarak ve böylece hayatına son verebilecektir. Zaten dediği gerçekleşmezse lokantadan rezalet çıkmadan ayrılamayacaktır. Listedeki neredeyse tüm yemekleri sipariş edip yedikten sonra sıra tatlılara gelir. Çeşitli tatlılar söyler. Midesi yedikçe adeta genişliyordur. Doktorların dediklerinin çıkmayacağını bile düşünür. Kendini zorlayarak yemeye devam eder. Herkes kaçamak kaçamak, şaşkınlık içinde ona bakıyordu. Ne kadar geç ölürse lokanta sahibini o kadar zarar uğratacağı için sevinir. Yavaş yavaş vücudunu sıkıntı sarmaya, ter boşanmaya başlar. Artık doyduğunu anlar ama zorla da olsa yemeye

çalışır. Doymaz sandığı nefsi doymuştur. Açlık artık o an sorun gibi görünmüyordu. “Aç doymayacağım, tok acıkmayacağım sanarmış” atasözü aklına gelir.

Nasih'in ölümü O gün, eline bir türlü geçiremeyeceği sandığı sevgilisiyle doymuş hale gelen mutlu aşık konumundadır. Kendini kötü hissetmeye başlar. O bu kadar yerken, sırf İstanbul'da ne kadar aç olduğunu, onun yediklerinin altı kişinin çok rahat yalnız başına yiyebileceğini düşünür. İnsanların en insafı, adaletlisinin her şeyde böyle son derece doyum haline geldikten sonra mı muhtaçların, kendileri gibilerin acılarını düşünebildiğini sorgular. Son birkaç lokma daha yemeye çalışır ve kriz geçirerek tabağa doğru yığılır.

Mektupta yazılanlar Doktor çağırılır ve kalpten öldüğü anlaşılır. Lokanta sahibi bu kadar yiyeceğin parası kimden alacağını derdine düşer. Nasih'in cebindeki mektup bulunur. Mektupta açlıktan ölmediği için çok mutlu olduğu yazmıştır. Kimileri haram lokmayla öteki dünyaya gitmenin zararından bahsedecek olursa, ömrünün büyük kısmını haram lokmalarla geçirenlerin asıl hesabı vereceklerini, kendi bu son lokmanın bedelini canıyla ödediğini anlamalarını ister. Lokanta sahibi içinde bir şeyler yazmıştır. Son anında her şeyi berrak gördüğünü, lokanta sahibinin kızları için biriktirdiği çeyizlerin, oğullarına ayırdığı sermayelerin, Beyoğlu'ndaki apartmanların nasıl kazanıldığını bildiğini ima eder. Bu satırları gittikçe artan büyük bir sarsıntıyla dinleyen ihtiyar lokanta sahibi, hakkını helal ettiğini söyler. Ama olayın gazetelere düşmemesini ve aynı olayı başkalarının örnek almasını istemez ve gelen polisleri uyarır.

TEMA

Gelir adaletsizliği/Yoksulluk Dünya'da, zenginlik ve yoksulluğun bir adaleti yoktur, gelir durumunda eşitsizlik söz konusudur. Başkalarının acılarını, dertlerini anlamak için aynı yoldan geçmek ve eksikliğini hissettiğin konuda doyuma ulaşmak insanın tabiatında vardır. Öykü de Nasih karakteri, hem zenginliği, hem yoksulluğu tatmış, geldiği noktada yaşamın adaletsizliklerini, buna da kaderdenmesini sorgulamaya başlamıştır.

KARAKTER ANALİZİ

Nasih (Obur)

Karakter Nasih, tüm çevresinde oburluğuyla ve yemeğe olan düşkünlüğü ile bilinmektedir. Ekonomik sıkıntılar ve çaresizlik onu mutsuz ve öfkeli bir adam haline getirmiştir. En büyük korkusu açlıktan ölmektir. Sürekli bu kaygıyla yaşamaktadır. Sonunda yoksulluk ve açlıktan ölme kaygısı karşısında daha fazla dayanamaz ve ölmeye karar verir.

Aktivite Kalem mümeyizliği yapan Nasih günde iki lira alıyor ve bu da o dönemde artık geçinebilmesine yetmiyordu. Çocukları, torunları ve yaşça kendine yakın karısıyla yaşamaktadır. Yoksul günlerinde, eski zengin günlerini ve menülerini hatırlayarak mutsuz olur, bazen lokantaların vitrinlerine bakarak iç geçirir.

ÖRNEK ANILAR

Obur/Yemeye düşkün Nasih, zengin günlerinde çeşit çeşit ve fazla porsiyonlarda yemesi ile ünlüdür. Boğazına çok düşkündür. “Nasih Bey, İstanbul'un hatırı sayılan oburlarından ve daha okuldayken arkadaşları arasında açılan iddia üzerine kırk beş kase onluk aşure yemekle partiyi kazanan mide kahramanlarındandı”

Kaygılı/Öfkeli Nasih, açlıktan ölme korkusuyla daha fazla yaşamaya dayanamaz. Dünya'nın düzenine öfkeli. Ona göre ölmek aç kalmaktan iyidir. Tok ölmeye yemin eder. “Savaşa, yaşamaya, ölüme, paraya, sefalete, her şeye lanet etti. Kendisi açlıktan ölmekten korkuyordu. Daha da bütün bütün de aç kalmış değildi. Ama öyle lapa ile, sade suyu, pırasayla, o kerpiç iyaşe ekmeğiyle ağır ağır kaşeksi'den ölmenin doğrudan doğruya kestirme yolla açlıktan gitmeden farkı neydi.”

KANLI ELDİVEN

KİŞİLER

Rasime Hüsnü ile nişanlıdır ve onu çok sevmektedir. İçre kapanık, sadık ve endişeli bir karakterdir.

Hüsnü Savaş zamanı askere giden gençler arasındadır. Rasime ile bir yıldır birbirlerini seviyorlardır. Annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte yaşamaktadır.

ÖYKÜ

Hüsnü'nün askere gidişi Hüsnü askere gitmek üzere asker kıyafetlerini giymiştir. Normalde çelimsiz olan vücudu daha yapılı görünüyordur. Önce annesini, sonrasında kız kardeşlerini kucaklar. En sonda, merdivenlere tutunarak ayakta kalabilen Rasime vardır. Nişanlılar birbirlerine ilk ve belki de son kez kenetlenmişçesine sarılırlar. Bu sarılma Hüsnü'nün annesi ve kardeşlerine sarılmasından uzun sürer. Ayrıldıklarında hipnotize olmuşçasına tekrar birbirlerine kenetlenirler. Hüsnü evden ayrılmasının zorlaşacağını anlayarak hızla avluya çıkar ve herkese selam vererek evden ayrılır.

Gelen ilk mektup Bir zaman sonra ilk posta geldiğinde heyecanla karşılarlar. İçinden bir kartpostal çıkar. İyi olduğunu, yolculuklarının tahmininden çok iyi geçtiğini ve cephede başarılar kazandıklarını yazmıştır. Arkadaşlıkları çok güzeldir. Sevdiklerinden bol bol dua istiyordur. Kartın sonuna Rasime için özel birkaç satır eklemiştir. Ona diktiği yeşil eldiveni göğsünden çıkarmadığı ve onu sıcak tuttuğu, kendini yalnız hissetmediği yazılıdır. Kendini kötü hissetmemesini söylüyordur.

Mahallelinin konuştukları Akşamları herkes bir araya toplanıyor, askerdeki evlatlarını konuşuyordur. Gençler gelen mektupları ve gazeteleri okuyor, yaşlılarda iç geçirerek dinliyordur. Hüsnü'nün mektubuna yorumlar yapılır. Rasime'ye özel olarak diller döktüğü, annesine ise genel geçer cümleler yazdığı söylenir. Eğer ona bir şey olursa asıl acıyı annesinin çekeceği, kızın onu unutup başkasıyla evleneceği konuşulur.

Postacının getirdiği kutu Aradan uzun zaman geçer. Hüsnü'den ikinci haber bir türlü gelmez. Ailesi ve nişanlısı merak ve endişe ile küçük de olsa bir haber bekler. Sonunda postacı bir kutu ile gelir. Herkes Hüsnü'nün mektubunun ve onlara gönderdiği bir hediye olduğunu zanneder. Rasime gönderici adına baktığında Kemal diye birinin adını görür. Yanlışlıkla mı oldu diye düşünürken, mektubun bir kısmını okur ve yere yığılır. Kız kardeşler kutuya yönelir ve kutuda Rasime'nin ördüğü yeşil eldivenleri kana bulanmış şekilde bulurlar. Hüsnü'nün annesi onları görür ve kötü haber olduğunu anlar. Ne olduğunu sormaya korkar.

Hüsnü'nün ölümü Mektup, Hüsnü'nün silah arkadaşı Kemal tarafından yazılmıştır. Hüsnü savaş sırasında vurulmuş ve yirmi dakika sonra ölmüştür. Kemal, onun şehitlik mertebesine ulaştığını ve ölmediğini söylüyordur. Son sözlerini söylemeye çalışırken eldivenleri göstermiş ve göndermesini istediğini anlatabilmiştir. Kemal, eldivenlerin üstüne işlenmiş adres ve isimden Rasime'ye ulaşabilmiştir.

Rasime'nin sonu Rasime, o günden sonra Hüsnü'nün ceket ve pantolonuyla beraber eldiveni de giyerek sokağa çıkmaya çalışır. Her seferinde onu yakalarlar. Nereye gittiği sorulduğunda, Hüsnü'nün yanına gittiğini söylüyordur. Sonunda onu akıl hastanesine götürürler. Gittiği yerde herkes sevdiği birini kaybetmiş ve ona gitmek istiyor, ama ağlamak yerde kahkahalar atıyordu. Bir gün Rasime konuştuğu kişiye, her zaman giydiği pantolon, ceket ve eldiveni getirirse sevdiklerine giden yolu bildiğini ve onu da götürebileceğini söyler.

TEMLAR

Aşk Hikaye güçlü bir aşkın, sevgilinin yokluğunu atlatamayabileceği ve aşığın sanıldığı gibi sevdiğini kolayca unutamayacağını anlatmaktadır.

Savaş Savaş hali bir yandan milliyetçilik ve vatanseverlik gibi duyguları uyandırırken, bir yandan sevdiğini kaybetme korkusuyla insanı perişan etmektedir. Öyküde, savaşa evlatlarını gönderen ailelerin duyguları, savaşın gidişatını yorumlamaları ve endişe içinde geçen günleri anlatılır. Savaş, vatanseverlik gibi coşkun bir duyguyla, ölümün soğuk yüzünün verdiği korkunun bir arada hissedilmesidir.

KÖŞEYE ÇEKİLMİŞ RAHİP

Tolstoy'un hikayesi Yazar, Tolstoy'un çocuklara ders vermeyi sevdiğinden, onlara bazen İncil'den hikâyeler anlattığından bahsederek hikayeye başlar. 1910 yılında Yazar da bu derslerden birinde bulunmuş ama çocukların kafasını karıştırmamak için dışarıdan, kapı aralığından dinlemiştir. Hikaye günlerini tek başına çölde, dua ile geçiren bir keşiş ile ilgilidir.. Bir gün kendinden daha büyük ve kutsal

bir keşiş baş vurmuş ve Allah'a daha iyi ve daha fazla nasıl ibadet edebileceğini sormuştur. Büyük olan keşiş, kendilerine ekmek gönderen köye gidip orada bir gün geçirmesini söylemiştir. Keşiş hemen köye koşmuş ve denileni yapmıştır. Köylünün birini görüp izlemeye başlamıştır. Köylü, sabah erkenden kalıyor, 'Ya Allah' diyerek işe başlıyor, akşam olunca yine 'Ya Allah' diyerek yatıyormuş. Keşiş, büyüğüne dönerek bu olayı anlatmış ve Allah hakkında hiçbir şey öğrenemediğini söylemiştir.

Keşişin verdiği ders Büyük keşiş bu kez de bir kabın içine, ağzına kadar zeytinyağı doldurmuş ve keşişe vermiştir. Kapla akşama kadar köyde dolaşmasını ama bir yere bir damla bile yağ dökmemesini istemiştir. Keşiş söylenenleri yapar ve büyüğünün yanına gelir. Büyük keşiş, akşama kadar Allah'ı kaç kere aklına getirdiğini sorduğunda, yağı dökmek korkusuyla hiç aklına getiremediğini söyler. Büyük keşiş, zavallı köylünün hem ailesini, hem kendini ve hem başkalarını beslemek için sabahtan akşama çalıştığını ve bu arada Allah'ı iki kere düşünmesinin en büyük ibadet olduğunu anlatır. Onlar bütün gün çölde sadece dua ediyorlardır ve herkes aynı şeyi yapsa alem aç kalacaktır. İş, ibadetin en kutsalı diyerek sözünü bitirir.

TEMA

İbadet/Üretimin önemi Çalışmak, ibadetlerin en büyüğüdür çünkü kendinle beraber yeryüzünü paylaştığın canlılara da faydan dokunabilmektedir. Dua etmek, namaz kılmak gibi ibadetler kişinin kendisini ilgilendirirken, dünya işleri ve üretmen başkalarına da faydalı olabileceğin eylemlerdir.

SERVET VE AHRET

Cimri adamın hikayesi Bütün ömrünü zenginlik ve cimrilikle geçiren adam, sürekli eleştiriliyor ve eleştirilere paranın her şey olduğunu cevabını veriyordu. Ölümü yaklaşır ve cimri adam diğer dünyada da paranın önemli olabileceğine kanaat getirir. Evlatlarını başına toplar ve ölünce tabutuna bir torba altın koymalarını vasiyet eder. Adam ölür ve evlatları vasiyeti yerine getirir. Cimri adama diğer tarafta sorular sorulur. Adam sıkıntı içinde kalır. Susuzluk ve açlık içindeyken bir büfe görür. Aynı dünyadaki gibi leziz yemek çeşitlerinin olduğu bir istasyon büfesi gibidir. Siparişlerini verdiğinde büfeci parayı peşin aldıklarını söyler. Adam altınları uzatır fakat büfeci orada altın değil kapık geçtiğini belirtir. Adam o akşam evlatlarının rüyasına girer ve tabuttan altınları almalarını, bir sürü kapık koymalarını ister. Evlatları isteğini yerine getirir. Adam tekrar büfeye gider. Büfeci ile aynı diyalog yaşanır. Adam bir sürü kapık verir ama büfeci orada bu kapıkların geçmediğini, verdiği sadaka ve yardım kapıklarının geçtiğini söyler. Adamı oradan kapı dışarı eder.

TEMA

Yardımlaşma/Maneviyat Öteki dünya inancına göre para sadece dünyada geçerlidir ve öteki yaşamda, yapılan iyilikler ve yardımlar dışında ihtiyaç duyulacak bir şey yoktur. Para her şey değildir. Fantastik öğeler içeren bir hikâyedir.

HALKIN SAFLIĞI

Doktor ve hizmetçisi Porkinyon Yazar halkın saf ve kandırılmaya müsait olduğundan bahseder. Özellikle mantıklı düşünmeyip, bile bile dolandırıcılara kanaları eleştirir. Halk doğruyu hemen kabullenemiyor ama süslü püslü yalanlara çok çabuk ısınıyordur. Bu durumu iki hikaye ile açıklar. Birinci hikayede bir doktor ve onun Porkinyon adında akıllı bir hizmetçisi vardır. Porkinyon doktor efendisinin yanında epey durduktan sora bir gün ortadan kaybolur. On yıl izine rastlanmaz ve haber alınmaz. Bir gün usta doktor bir kalabalık görür. Halk, ağzı laf yapan ve doktor olduğunu söyleyen birini dinlemek için toplanmıştır. Doktor bu kişinin eski hizmetçisi olduğunu fark eder ve kalabalık dağılınca yanına yaklaşır. Hizmetçisi hekimlik yaptığını ve kimsenin ona diploma sormadığını söyler. Doktor onun hekimliği bilmediğini söylediğinde, cahil bir doktor olmayı uşaklığın üstünde bulduğunu ve şansını denediğini anlatır. Hizmeti sırasında ezberlediği birkaç reçete ve yöntem ona başvuranlara iyi gelmiş ve bir anda ünlenmiştir. Arada ölenler olduğunda da altı diplomalı doktorların bile onları ölümden kurtaramayacağını zorunlu bir iş olduğunu anlatır. Ayrıca doktorun otuz yılda kazandığını on yılda kazanmıştır. Bunun nedenini de bir örnekle açıklar. Etrafına toplanan kalabalığın içinde akli başında en fazla yüzde on kişi olduğunu, bu yüzde onun gerçek doktora geri kalanın ona başvuracağından kazancının ondan çok olduğunu iddia eder.

Hokkabazın oyunu İkinci hikâye de ise en uygar, en ünlü Avrupa başkentlerin birinde ortaya çıkan Pilefer isimli bir hokkabaz vardır. Bu hokkabaz bir litrelik şişeye girebileceğini iddia eder ve bu iddiayı herkese reklamlarla duyurur. Çok iri bir adamdır ve bu durum herkes tarafından konuşulmaya, merak

edilmeye, ateşli tartışmalara konu olmaya başlar. Gösteri günü gelince en seçme beyinler bile türlü hipotezler öne sürüyorlardır. Bir sürü insan biletini alarak tiyatroya gelir. Tavanlara kadar seyirci dolar. Kimi de elinde dürbün en küçük detayı kaçırmak istemiyordur. Hokkabaz sahneye çıkar. Söylediği büyük oyunu önlerinde yapacağını ama daha ince bir hesap yaptığını, bir litre değil yarım litre içine zor da olsa girebileceğini söyler. Herkes onu alkışlar. Bunun için bir dakika rica eder ve perde arkasına geçer. Aradan dakikalar geçer ve en sonunda bir saat geçince perde arkasına bakarlar. Masanın üstünde yarım litrelik şişe koyulmuştur ama hokkabazdan eser yoktur. Paraları cebine indirip çoktan başka ülkeye kaçmıştır. Yazar bu durumu aynı savaş sonrası halkı aç bırakıp ceplerini doldurarak kaçan paşalara benzetir.

TEMA

Sömürü/ Cehalet İnsanlar mantıklı düşünmeyip akıllarını kullanmazlarsa her türlü kandırılma, hile ve sömürüye maruz kalabilecektir. Savaştan çıkar sağlayanlara da eleştiri söz konusudur.

TEMİZLİK MERAKLISI

Papazın hikayesi Halk söylemleriyle adeta zekâyı tartıyla ölçebilir gibi konuşsa da akıl tamlığını gösterir bir ölçü yoktur. Kaldı ki insan kendi başına, ne kadar dikkatli, temkinli ve düşünceli olursa olsun bazen çevresindekiler yüzünden kötülüklerden kurtulamayabilir. Kazaların büyük bir çoğunluğu da hep dalgınlık, dikkatsizlik gibi durumlardan olmaktadır. Yazar, bir gün tramvayda giderken karşısına bir papaz oturmuştur. Papaz din kitabını açmış, dirseğini pencereden dışarı çıkarmış dalgın dalgın okurken adamın dikkatini çekmiştir. Yazar, papazı uyarır ve dirseğini o şekilde koymanın tehlikeli olduğunu söyler. Papaz bu yarından memnun olmaz ama istemeyerek de olsa teşekkür ederek duruşunu düzeltir. Biraz sonra tramvayın içinde bir bağırıtı kopar. Adamın biri aynı papaz gibi dururken kolu kırılmıştır. Papaz adamın acı çığlıklarını duyar ve dehşete düşer. Yazarın yanına giderek Allah'ın onu kendisine uyarıcı olarak yollamasından dolayı teşekkür eder. Yazara göre insanların büyük bir kısmı tedbirli ve dikkatli olsa dünyadaki acıların büyük bir kısmı ortadan kalkacaktır.

Temizlik takıntılı ihtiyar Akıl ve zeka konusunda sorun yaşayanlar tımarhanede olsalar da bazen bu konuda bir raporu olmayan, dışarıda yaşayan insanlar da davranışlarıyla insanları şaşırtabilmektedir. Yazar, yıllar önce gittiği berberin hikâyesini anlatır. Bu berberin yaşlı bir babası vardır. Tüm gün berber dükkânında gelen müşterilerle sohbet etmektedir. Bu adamın temizlik merakı herkes tarafından bilinmekte ve aşırılığı ile alay edilmektedir. Yaşlı adam, elinden geldiğince sürekli kendini temizliyor, yıkaniyordur ama yine de bütün gün acaba abdesti bozuldu mu, temizlenmedik bir yeri kaldı mı diye düşünüyordur. Bir gün çevredekilere birisi ihtiyarla alay etmek için sohbele girer. Kendisinin de onun gibi temizlik meraklısı olduğunu ama ondan biraz daha ileriye gittiğini söyler. Dışını temizlemesi yetmiyor, içinin temizliğini de kafasına takıyordu. İhtiyar daha önce bunu niye düşünemediğine hayıflanır. Usulünü bilmediğini, Müslümanların birbirine yardım ettiğini söyler ve bu usulü ona öğretmesini ister. Tam o an, köşedeki kahvede çırak nargile temizliyordur. Bir çubuğun ucuna taktığı yün çorapla bu işi hallediyordur. Adam, ihtiyara bunu gösterir ve aynı bunun gibi malzemelerle bu işlemi yapacağını söyler. Nereye yapacağını da ima eder. Yaşlı adam anladığını söyler ve teşekkür eder. Akıl bu işe yatmıştır. Birkaç gün sonra berber telaşlı görünür. Babası hastaneye yatmıştır, ameliyat olacaktır. Adamın alay ettiğini anlamamış ve ciddiye almış, ucunda çorap olan çubuğu makatına sokmuştur ve ilk seferde çorap içinde kalmıştır. İhtiyar, insanın içinin nargile kolaylığı ile temizlenemeyeceğini anlamış ama iş işten geçmiştir.

TEMA

Saflık/Akıl Akıl sanılanın aksine ölçülebilir olmadığı söylenir. Akıl hastalıkları belirlenmiş kişiler dışında, normal hayat yaşayanların içinde de hareketleri, davranışları ve inançlarıyla olmadık durumların içinde kalabilen insanlar olabilmektedir. Böyle insanlar kolaylıkla kandırılır ve başlarına türlü belalar gelir. Aynı zamanda çevresindekilerin de aynı durumdan etkilenmesine sebep olabilirler.

İSTANBUL'UN ESİRLİĞİ GÜNLERİNDEN BİR ANI

Rusların durumu Yazar, İstanbul'un esir olduğu, Rus ve Fransız askerleriyle olduğu günleri acı ile hatırlar. Heybeliada'da oturuyordur. Gemilerle akın akın Rus askerleri geliyordu. İstanbul'da halkın oturabileceği ev bile kalmamışken bu kadar Rus nereye yerleşecektir, kimsenin aklı almaz. Heybeliada'da muhtar önde, arkada müttefiklerin polisleri, subayları kapıları çalmaktadır. Evlere kadın, erkek beş altı Rusu tıkıştırıp gitmektedirler. Karşı koymak ve itiraz etmek imkansızdır. Elere yerleşenlerle yaşamak ve onları idare etmek zorunda kalınıyordu. Kendi ülkelerinde ihtilale karşı

çıkan Ruslar orada bu bakımdan komünist olmuş gibi bir durumun içindedirler. Bazı büyük evlere çok daha fazla kişi yerleştiriliyor ve tuvalet sorunu yaşanmaktadır. Bu durumda da her odaya bir gaz tenekesi yerleştiriyor, Ruslar bu teneke tuvalet gibi kullandıkça pencereden aşağı döküyorlardır. Hatta bir gün Yaşar Hanım'ın başından aşağı bu teneke büyük bir talihsizlikle dökülür ve kadın çıgıllıklar içinde ne yapacağını bilemez, söylenip durur.

Yazarın evine gelirler Ada'da Rus evine dönmedik birkaç ev vardır. Bunlardan biri de Yazarın evidir. Muhtar ve arkasındakileri gören kimin evine gidecekler diye telaş yapmaktadırlar. Hal hatır, kayırma gibi şeyler olmuyor, emir geldi mi kesinlikle kimse karşı çıkamıyordu. Bir gün Yazarın evine de böyle bir heyet gelir. İmamla muhtar bu ekz yoktur. Fransız polis ve subay, Rum tercüman kapıyı çalar. Yazar elinde silahla gizlenir ve evdeki kadınlara, evde hiç erkek olmadığını, kapıyı açamayacaklarını söylemelerini tembihler. Fransız polis yarın yine geleceklerini, bu kez hazırlıklı olmalarını söyleyerek gider. Olay bu şekilde atlatılsa da tam anlamıyla kurtulunmuş değildir.

Rusların düşünceleri Yazarın evinin arka tarafında da bir deniz subayının evi vardır. Sakin ve temiz bir ailedir ve gelin hamiledir. Sokakta gürültü başlayınca herkes pencereden bakmaya başlar. Fransız polis, iki esmer er ve ellerinde bavullarla Rus erkek, kadınlar kapı önündedir. Evdekiler erkek olmadığını söyleyerek kapıyı açmazlar. Ruslardan biri Fransızca olarak boşuna direndiklerini, kapıyı açmak zorunda olduklarını söyler. Memleketlerinde onların evleri olduğunu ama her şeyi bırakıp can kaygısıyla kaçtıklarını söyler. Şu anda artık eski yasaların olmadığını, sahiplik hakkı olmadığını anlatır. Başka bir gün onların da başla bir ülkede aynı durumda kalabileceklerini söyler. Ev halkı bu söylenenleri anlamaz. Rus, yönetiminden kaçtığı Bolşeviklerin teorisini başka ülkede bu düşünceyle uygulamaya çalışıyor gibidir.

Fransız teğmen verdiği emri asla geri almayacağını söyler. Afrika'da büyümüş eri Kiki'yi görevlendirir ve içeri girerek kapıyı açmasını emreder. Kiki çevikliği ile atlayıp zıplayarak içeri girer ve kapıyı açar. İçeriden çıgıllıklar kopar. Hepsi içeri girer ve kapıyı kapatır. Evlerinden gizlice izleyenler üzüntü içindedir. İnsanların üzerlerinden baskı kalkınca vahşileştiklerini fark ederler. Yazar, savaşın filozofların söylediği gibi bir gün yeryüzünden kalkmayacağını, en uygar ve sevimli görülen insanların tabiatında bile bu duygunun dışarı çıkacağı günü beklediğini söyleyerek hayıflanır.

TEMA

Savaşın etkileri/İnsanın tabiatı Savaşa maruz kalan halk, mutsuz olup türlü sıkıntılar yaşamaktadır. Fakat insanoğlu belki de tabiatı gereği hiçbir zaman savaşı yeryüzünden silebilecek gibi durmuyordur. Öyküye göre en beklenmedik insanlarda bile acımasızlık, bencillik ve baskıya eğilim vardır ve ortaya çıkmak için zamanını beklemektedir.